

Agera för säker vård - Ledarskapets betydelse

Vad händer i Sverige och internationellt?

Charlotta George

SAKKUNNIG och CHIEF NURSE OFFICER

5 OKT 2020

- Inledning och presentation
- Kort om det globala arbetet
- Hur ser läget ut i Sverige?
- Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet
- Grundläggande förutsättningar
  - Ledarskapet och säkerhetskulturens betydelse

Det svenska patientsäkerhetsarbetet påverkas av vad som sker i resten av världen

Globalt fokus kring patientsäkerhet

Sveriges bidrag till Agenda 2030 och målet om förbättrad hälsa globalt sker på ett antal arenor och i olika sammanhang.

- Sverige deltar aktivt i det internationella arbetet och bidrar med kunskap och erfarenheter och inhämtar lärdomar från andra länder.
- OECD lyfter fram att bristande patientsäkerhet årligen kostar cirka 15% av sjukvårdsbudgeten
- Nya resolutioner beslutade i WHA under 2019, där fokus bland annat ligger på ledarskap, säkerhetskultur, kompetens och ökat lärande
- WHO har initierat arbetet med "Global patient safety Action Plan" 2020-2030
- **Internationell patientsäkerhetsdag 17 september**

Fakta om patientsäkerhet från WHO

- 1 av 10 patienter skadas i samband med vård på sjukhus
- 4 av 10 patienter skadas i primärvård, hemsjukvård
- 1 miljon patienter avlider av skador i samband med kirurgi
- Vårdrelaterade infektioner drabbas 1 av 10 patienter på sjukhus

**World Health
Organization**

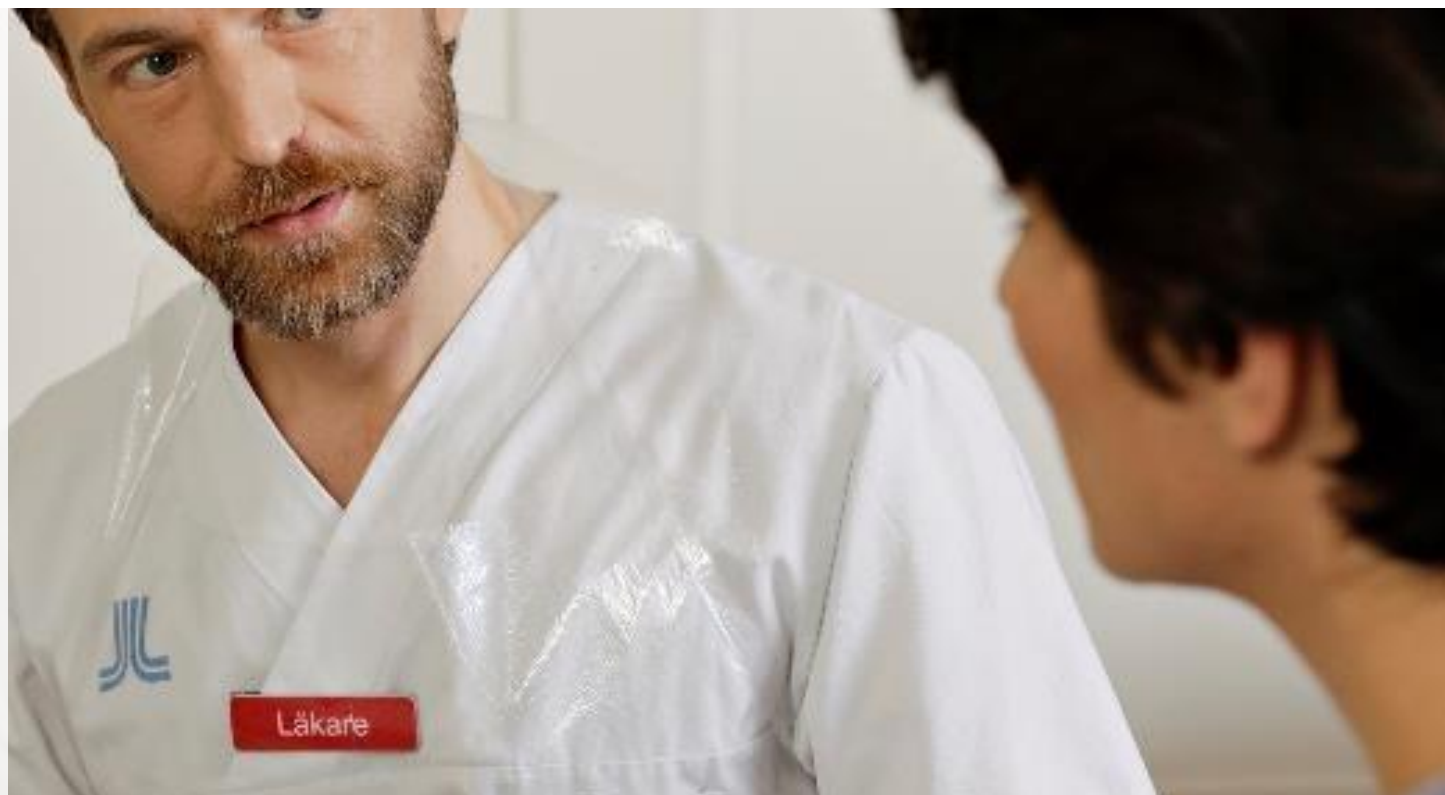
Osäker vård är en av de 10 största orsakerna till dödsfall och bestående men i världen

Källa: https://www.who.int/features/factfiles/patient_safety/en/

Behov av nationell kraftsamling för att stärka patientsäkerheten – även i Sverige

100 000 patienter per år får vårdskador av varierande grad och för **50 000 patienter** innebär det en förlängd sjukhusvistelse.

- **2000 patienter** får bestående men
- vid ungefär **1200 dödsfall** bedöms vårdskadan ha varit en bidragande orsak till att patienten avled.

Sveriges första handlingsplan för ökad patientsäkerhet

Socialstyrelsen fick under sommaren 2018 i uppdrag av regeringen att ta fram en nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet

- Innehåller övergripande mål, fokusområden, nationella åtgärder och en plan för uppföljning
- Vänder sig till beslutsfattare
- Ska stödja kommuner och regioner att ta fram egna handlingsplaner
- Bidra till att utveckla och samordna patientsäkerhetsarbetet i landet

Fokus där behoven är som störst – men stärka det vi vet bidrar till en säkrare vård

- Brister i patientsäkerheten både leder till stort **lidande och ökade kostnader**.
- Brister i **kompetensförsörjning och arbetsmiljö** påverkar patientsäkerheten negativt
- Risken att drabbas av en vårdskada är mer än **60% högre** om patienten vårdas på utlokaliserad plats.
- Patienter som får en vårdskada har en vårdtid som är mer än **dubbelt så lång** jämfört med patienter som inte har drabbats.

En av 10,
mer än 100 000 patienter,
drabbas varje år av en
vårdskada

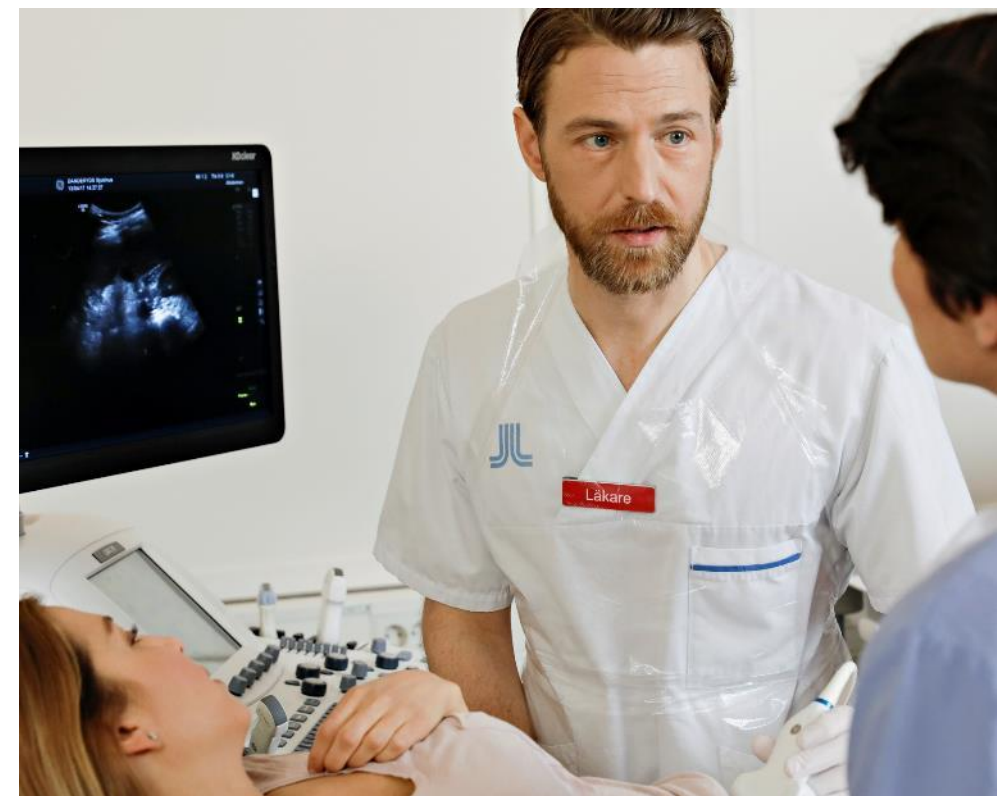

Handlingsplanen behöver vara långsiktig och hantera dagens och morgondagens behov

Arbetet för att öka patientsäkerheten i hälso- och sjukvården behöver ta ytterligare steg för att hantera både dagens och morgondagens behov.

Det handlar om

- att ha tillgång till hälso- och sjukvårdspersonal med adekvat kompetens.
- medicinsk och teknisk utveckling med nya behandlingsmetoder och ny medicinsk teknik
- ökad digitalisering och e-hälsa
- organisatoriska förändringar, omställning till nära vård
- ekonomiska förutsättningar, avvägning mellan olika mål och olika typer av vårdinsatser och patientgrupper

God och säker vård – överallt och alltid är vår gemensamma vision

*Det övergripande målet
- ingen patient
ska behöva drabbas av
vårdskada*

Visionen och målet betonar en bred ansats i säkerhetsarbetet

- De inkluderar båda perspektiven – **närvaro av säkerhet** och **frånvaro av skada**
- **Alla verksamhetsområden** berörs i **alla situationer** i hela hälso- och sjukvården

Handlingsplanen - stärka regioners och kommuners systematiska patientsäkerhetsarbete

Syftet med själva handlingsplanen är att

- påverka så att **säkerheten på alla nivåer i hälso- och sjukvården utvecklas.**

Den ska stärka **regioners och kommuners patientsäkerhetsarbete** som genom egna handlingsplaner tar fram principer, prioriteringar och mål och **genomför insatser för ökad patientsäkerhet**

Vision, grundläggande förutsättningar och fokusområden i den nationella handlingsplanen för patientsäkerhet

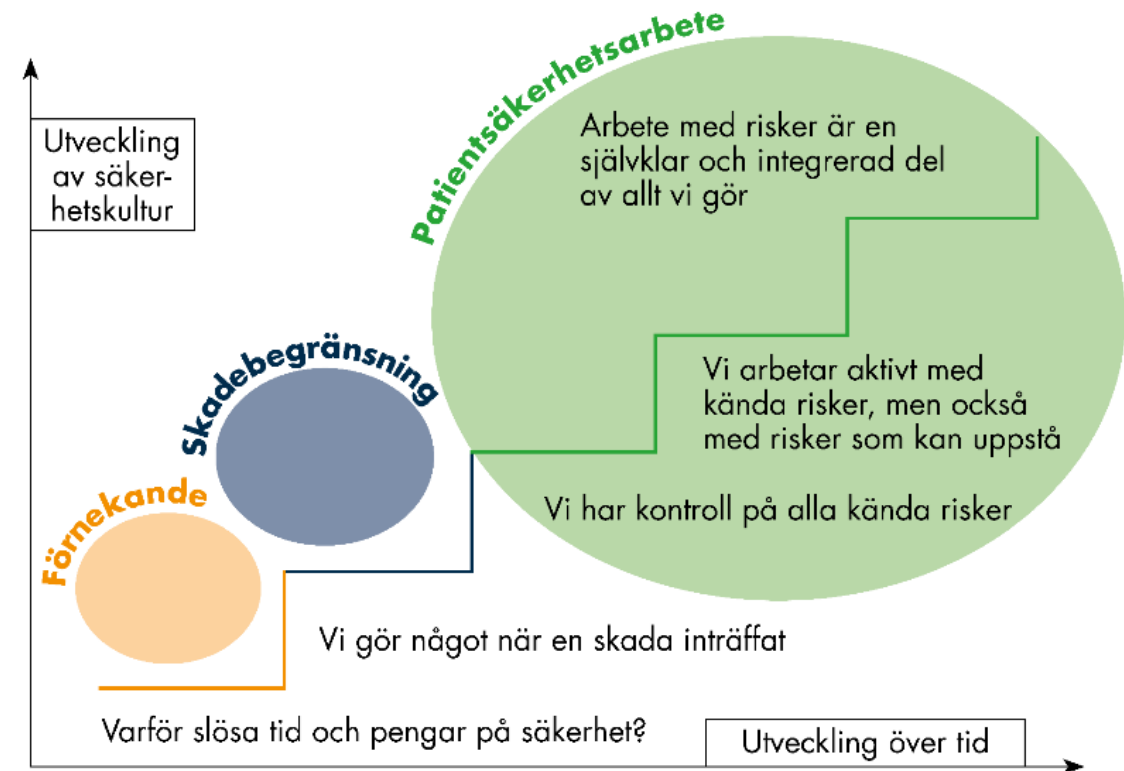
Det förebyggande arbetet är centralt för att skapa en säker vård

Svensk hälso- och sjukvård har goda medicinska resultat men fortfarande drabbas många patienter av **skador som hade kunnat undvikas**.

Vi behöver flytta fokus

- från det som redan har hänt till att **utveckla** och **stärka** det **förebyggande** arbetet

Fokusera mer på det som går bra och det som vi vet leder till en säker vård!

Fritt efter: D Parker, NPSA, Managing risk in healthcare: understanding your safety culture using the Manchester Patient Safety Framework (MaPSaF), Journal of Nursing Management, 2009, 17.

För att arbeta mot visionen och det övergripande målet lyfts fyra grundläggande förutsättningar fram.

- Engagerad ledning och tydlig styrning
- En god säkerhetskultur
- Adekvat kunskap och kompetens
- Patienten som medskapare

En grundläggande förutsättning för säker vård är en engagerad och kompetent ledning

...från den politiska nivån, beslutsfattare på regional och kommunal nivå och operativa chefer och ledare i den patientnära verksamheten.

- Vårdgivare har ett övergripande ansvar
  - Ställningstaganden, kunskap, förhållningssätt, agerande och beslut som bidrar till en säker vård är avgörande
  - Ledningssystem för systematiskt kvalitets och patientsäkerhetsarbete
- Ledningen är bärare av organisationskulturen
  - Tongivande förebild som skapar förutsättningar
  - God arbetsmiljö, psykologisk trygghet och en kultur där medarbetarna är delaktiga och gemensamt bidrar i det systematiska förbättringsarbetet
- Faktorer på alla nivåer påverkar patientsäkerheten
  - Arbetsmiljö, bemanning och kompetensförsörjning, kommunikation och samverkan

Säkerhetskulturen har en avgörande betydelse

Den behöver kännetecknas av ett

- **aktivt arbete med att identifiera risker** och skador och ett lika intensivt arbete med att minimera dessa
- **öppet arbetsklimat där personalen tryggt** kan rapportera, diskutera och ställa frågor om säkerhet
- **icke skuldbeläggande** förhållningssätt
- en organisation där alla **lär av risker och de negativa händelser** som inträffat likväl som av positiva resultat

Handlingsplanen innehåller fram prioriterade fokusområden och ett 30-tal nationella åtgärder för att arbeta mot en säkrare vård

De speglar gårdagen, nuet och morgondagen

- Ökad kunskap om inträffade vårdskador
- Tillförlitliga och säkra system och processer
- Säker vård här och nu
- Stärka analys, lärande och utveckling
- Öka riskmedvetenhet och beredskap

Att stärka arbetet för en god och säker vård berör många aktörer

Handlingsplanen kan bidra med en struktur och en gemensam kraftsamling

- ökad medvetenhet och kunskap kring patientsäkerhet, bland annat genom
  - ökat fokus på patientsäkerhet i vårdens utbildningar
  - utveckling och stöd till implementering av kunskapsstöd och vägledningar
  - ökad samverkan kring analys, lärande och återkoppling
- ökad samordning av insatser på flera nivåer

Nationell samordning behövs för ett kraftfullt genomförande - Nationellt råd för patientsäkerhet

Syftet med rådet är att säkerställa ett tydligt, samordnat och kraftfullt genomförande av handlingsplanen

Rådets uppgifter är att

- i samverkan konkretisera, prioritera och dela upp de insatser och åtgärder som framgår av handlingsplanen
- förankra prioriterade insatser och åtgärder inom de egna organisationerna
- samverka kring uppföljning och revidering av handlingsplanen.

Webbplatsen samlat stöd för patientsäkerhet är ett stöd för dig som chef och ledare

I blickfånget

Nationell handlingsplan

Läs om handlingsplanen som ska stärka kommuner och regioner i det systematiska patientsäkerhetsarbetet.

Nationell samordning

Läs om hur handlingsplanen ska få kraft i genomförandet genom att aktörer samarbetar – kommunalt, regionalt och nationellt.

En god och säker vård

Läs om perspektiven frånvaro av skada och närvaro av säkerhet och vad som behövs för att utveckla och stärka patientsäkerheten.

Du kan göra skillnad

Alla bidrar till en god och säker vård. Hälso- och sjukvården har goda medicinska resultat men fortfarande drabbas patienter av vårdskador. Insatser behöver därför ske på många olika nivåer. Det förebyggande arbetet är centralt för att skapa en säker vård.

Hantera risker

Om en patient drabbas

Förutsättningar för en säker vård

Säkerhetskultur

SAMLAT STÖD FÖR PATIENTSÄKERHET

Arbeta säkert Risker och vårdskador Ledning och styrning Lagar och föreskrifter Om patientsäkerhet

Start > Arbeta säkert

Arbeta säkert

För att så få patienter som möjligt ska drabbas av vårdskador måste alla i vården arbeta förebyggande och systematiskt med patientsäkerhet. Chefer och ledare skapar förutsättningarna för att kunna arbeta säkert. Men var och en i organisationen – oavsett yrke – spelar en viktig roll i patientsäkerhetsarbetet.

- Säkerhetskultur >**
Läs om vad som kännetecknar god säkerhetskultur och om förhållningssätt och attityder kring risker i vården.
- Förebyggande arbete >**
Läs om hur du undviker vårdskador genom att arbeta förebyggande, systematiskt och riskmedvetet.
- Patientens delaktighet >**
Läs om hur du involverar patienter och närstående i vården och uppmuntrar dem att delta i patientsäkerhetsarbetet.

Behandling av personuppgifter
Om kakor
Om webbplatsen
Ordlista
Sök
Tillgänglighetsredogörelse

Facebook
Twitter
LinkedIn
Instagram
Podd

Kontakta oss
Om du har frågor om innehållet i det samlade stödet, kan du mejla patientsakerhet@socialstyrelsen.se.
Om du har andra frågor, mejla socialstyrelsen@socialstyrelsen.se.
Du kan också ringa vår växel på telefon 075-247 30 00.

SAMLAT STÖD FÖR PATIENTSÄKERHET

Lysna Sök inom allt innehåll

Arbeta säkert Risker och vårdskador Ledning och styrning Lagar och föreskrifter Om patientsäkerhet

Samlat stöd för patientsäkerhet

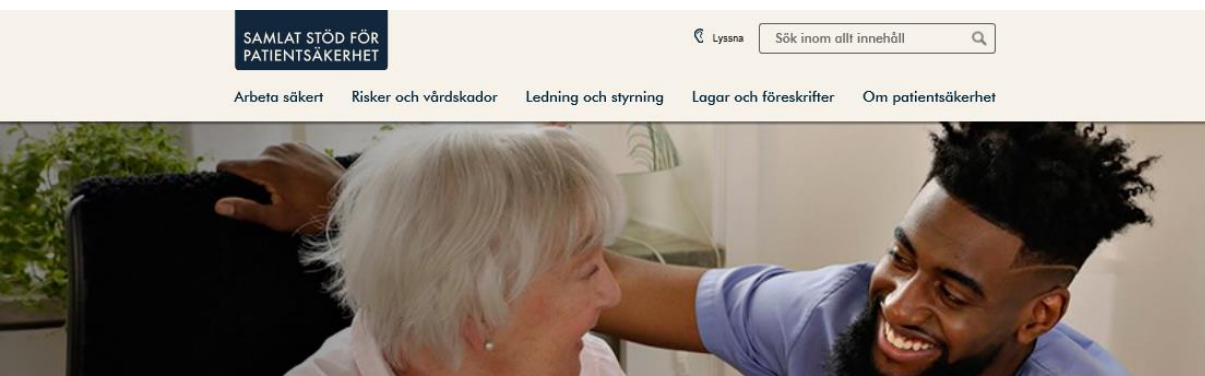
Webbplatsen beskriver hur du som chef, ledare och hälso- och sjukvårdspersonal kan arbeta för en god och säker vård. Målet är att så få patienter som möjligt ska drabbas av vårdskador.

Alla bär ett gemensamt ansvar för att vården ska vara så god och säker som möjligt. Vad är din roll i det?

Om roller och ansvar

E-utbildning i patientsäkerhet bygger på innehållet i det samlade stödet

SAMLAT STÖD FÖR PATIENTSÄKERHET

Lyssna Sök inom allt innehåll

Arbeta säkert Risker och vårdskador Ledning och styrning Lagar och föreskrifter Om patientsäkerhet

Samlat stöd för patientsäkerhet
Webbplatsen beskriver hur du som chef, ledare och hälso- och sjukvårdspersonal kan arbeta för en god och säker vård. Målet är att så få patienter som möjligt ska drabbas av vårdskador.

Alla bär ett gemensamt ansvar för att vården ska vara så god och säker som möjligt. Vad är din roll i det?

Riksdag & regering
Chefer & ledare
Hälso- och sjukvårdspersonal
Patient & närstående
Vårdgivare
Student & lärare
Organisationer & myndigheter

Det övergripande målet med både det samlade stödet för patientsäkerhet och en grundläggande e-utbildning i patientsäkerhet är att förebygga att patienter drabbas av vårdskador.

- Öka kunskapen och medvetenheten inom området och fokusera mer på det förebyggande arbetet
- Vänder sig till chefer och medarbetare brett
- Vi ser också att studenter och lärosäten är en viktig målgrupp

Tack!

Charlotta George

charlotta.george@socialstyrelsen.se

070-162 41 98

